

Regionale voorzet systeemmaatregelen

Onze Maas, onze veiligheid

Arcen, Well, Thorn - Wessem en Baarlo - Hout-Blerick
1 juli 2019

 waterschap
limburg

De bestaande keringen in Limburg verkeren in slechte staat: het huidige beschermingsniveau is 1:50 of minder.

Daarom heeft het waterschap een **urgente versterkingsopgave**.

De benodigde middelen zijn hiervoor beschikbaar.

Waterschap Limburg heeft vanuit het Rijk de opdracht meegekregen om op **4 locaties** systeemmaatregelen mee te verkennen om de keringen die versterkt moeten worden in één keer op de goede plek neer te leggen.

Alle informatie is nu beschikbaar voor de minister om een besluit te nemen over de eerste **4 systeemmaatregelen**.

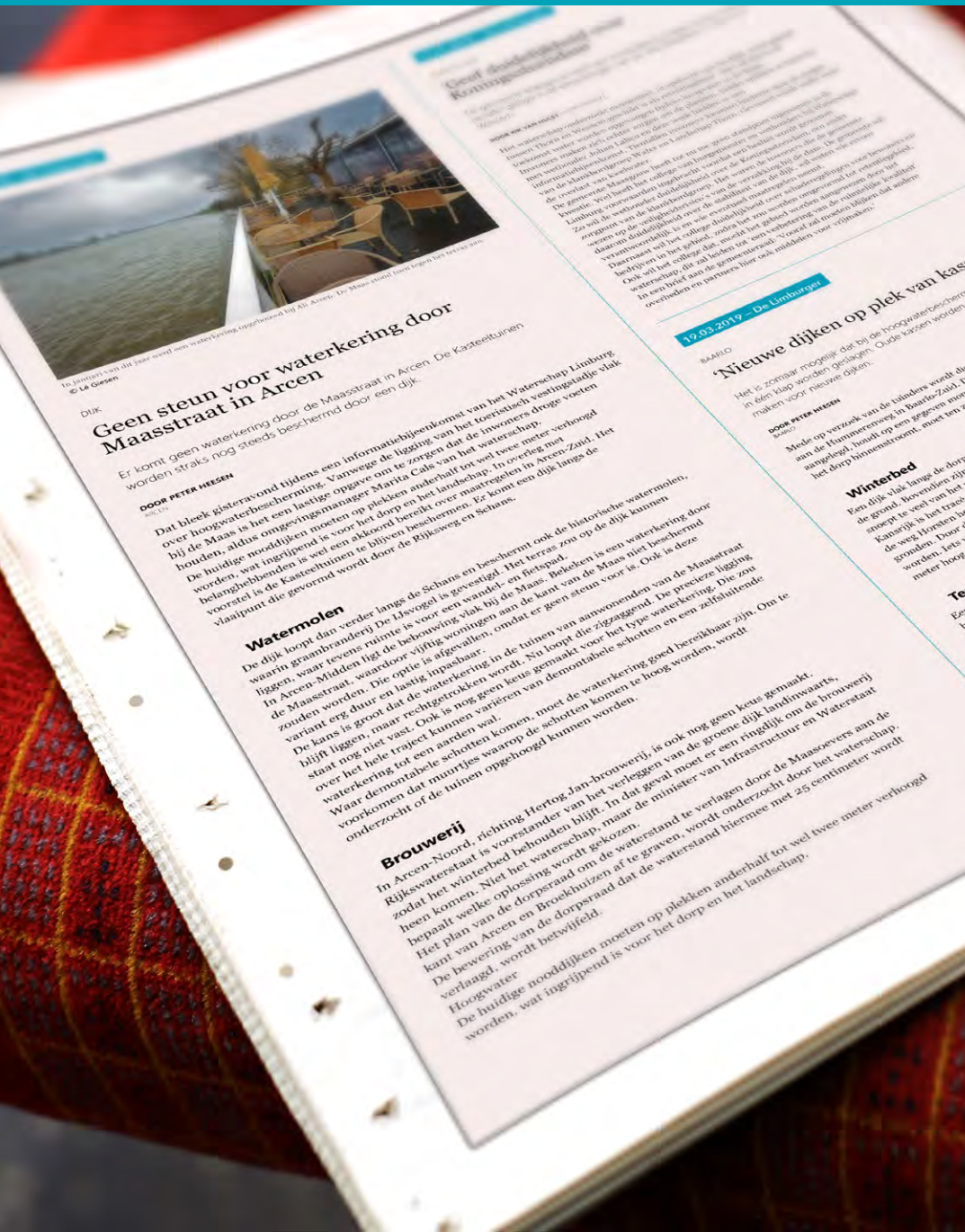

De regio wenst zo snel mogelijk duidelijkheid vanuit de minister want geen besluit leidt tot:

- Blijvende onduidelijkheid voor bewoners en bedrijven;
- Stagnatie in het hoogwater-beschermingsprogramma en dus het uitblijven van hoogwaterveiligheid óf de keringen mogelijk op de verkeerde plek;
- Een blijvend slot op de ruimtelijke ontwikkeling in de Maasvallei.

Belangrijk voor de regio

- De regio werkt graag met het Rijk samen aan een toekomstperspectief voor het **hele** Maasdal:

Achter de primaire keringen wil de regio het slot van de Beleidslijn Grote Rivieren af; in de buitendijkse gebieden van de systeemmaatregel wil de regio toewerken naar een adaptief rivierlandschap.

- Daarnaast is het essentieel dat er een heldere en redelijke schaderegeling komt en dat de landelijke afspraken over rivierwaartse versterking reëel worden toegepast.

overzicht locaties
systeemmaatregelen

Well

Arcen

Baarlo - Hout-Blerick

Thorn - Wessem

Well: regionale voorzet

Well: regionale voorzet

terug naar overzicht

Inleiding

Het huidige beschermingsniveau van dijktraject Well is 1:50 of minder. De te versterken kering is 5.665 meter lang en loopt grofweg van de N270 (oost) langs Oud-Well en Elsteren tot aan het Leukermeer.

De systeemwerkingsmaatregel (omcirkeld) beoogt de oude Maasarm weer mee te laten stromen ("groene rivier") en tegelijkertijd de kernen Well en Elsteren te beschermen met een primaire kering.

In de verkenningen zijn verschillende varianten van de systeemmaatregel onderzocht.

De verkenning levert het volgende beeld op:

- De maatregel is in termen van behoud winterbed en waterstandsdeling zeer effectief en kent veel draagvlak, bestuurlijk en in de omgeving.
- De maatregel is het vliegwiel voor een door de gemeente geïnitieerde integrale gebiedsontwikkeling waarin het waterschap participeert middels dijkversterking en verlegging en herstel van de Wellse Molenbeek.

1 Huidige onveilige kering versterken

Het waterschap is gestart met de opdracht om de huidige kering te versterken.

De middelen daarvoor zijn beschikbaar. De huidige kering versterken leidt tot waterveiligheid in het binnendijks gebied maar ook tot 170 ha verlies winterbed en 9,4 cm opstuwing in de Maas.

[terug naar overzicht](#)

2 Dijkverlegging

De minister heeft het waterschap gevraagd om een dijkverlegging te verkennen.

De dijkverlegging heeft een positief effect van 86 ha en 12 cm. De MIRT-meerkosten bedragen circa 45 mln.

[terug naar overzicht](#)

De omgeving vraagt om duidelijkheid.

Mocht de minister kiezen voor de dijkverlegging dan bestaat daar in de regio brede steun voor. De kering komt in één keer goed te liggen ter bescherming van twee compacte eilanden Oud-Well en Elsteren. Zo kan de oude Maasarm weer meestromen nadat er een doorlaat is gecreëerd onder de N270.

Kasteel Well krijgt een passende vorm van maatwerkbescherming (incl. schaderegeling). De dijkverlegging legt de basis voor een integrale gebiedsontwikkeling die reeds in gang gezette ontwikkelingen zoals Maaspark Well verder versterkt.

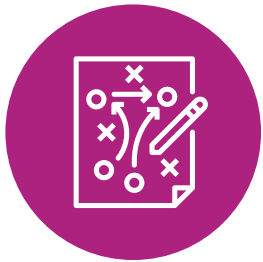

De gemeente trekt deze integrale gebiedsontwikkeling (en is bereid daarvoor middelen te reserveren) en het waterschap verbetert en verlegt de Wellse Molenbeek door het gebied. De gemeente is reeds doende met de betrokken partijen in het gebied (eigenaren, natuurbeheerders, agrariërs, ontgronders en ontwikkelaars) om deze gebiedsontwikkeling vorm te geven en wenst hier snel met alle betrokken overheden (Rijk, Rijkswaterstaat, provincie, waterschap) nadere afspraken over te maken.

[terug naar overzicht](#)

Dit wil de regio niet

De regio wil geen fasering die een spoedige integrale gebiedsontwikkeling in de weg staat. En bij een eventuele fasering dient het waterstandsverlagend effect toch alvast meegenomen te worden in de maatgevende waterstand.

[terug naar overzicht](#)

**Verhalen
achter de dijk**

Arcen: regionale voorzet

Arcen (gemeente Venlo)

Inleiding

Het huidige beschermingsniveau van dijktraject Arcen is 1:50 of minder.

De te versterken kering is 5.105 meter lang en loopt grofweg van de hoge grond bij Kasteel Arcen (zuid), via het centrum van Arcen en de brouwerij tot aan de hoge grond ten noorden van Arcen.

De systeemmaatregel ligt ten noorden van het centrum ter hoogte van de Hertog-Jan brouwerij (omcirkeld).

[terug naar overzicht](#)

Arcen (gemeente Venlo)

In de verkenningen zijn verschillende varianten van de systeemmaatregel onderzocht.

De verkenning levert het volgende beeld op:

- Bij Arcen is sprake van een flessenhals in de rivier. Rivierverruiming maakt de maatregelen in Well en Ooijen-Wanssum effectiever.
- Het Hertog-Jan-cluster is een beeldbepalend toeristisch-recreatief en industrieel cluster met een geschatte economische waarde van ruim 40 mln en grote schade na overstroming (circa 25 mln). Dit cluster dient beschermd te worden en bij hoog water bereikbaar te blijven.

terug naar overzicht

Arcen (gemeente Venlo)

- Een geul achterlangs het Hertog-Jan-cluster maakt geen onderdeel uit van de systeemmaatregel maar is in het kader van uitbreidbaarheid wel onderzocht. De geul levert 2 cm waterstandsdeling op, is ruimtelijk lastig inpasbaar en risicovol wat betreft geohydrologie. De omgeving heeft een alternatieve rivierverruimende maatregel aangedragen die meer dan 10 cm waterstanddaling op kan leveren, te weten buitendijkse weerdverlaging ter plaatse van Hertogbroek.

terug naar overzicht

Arcen - Dijkverlegging: regionale voorzet

1 Huidige onveilige kering versterken

Het waterschap is gestart met de opdracht om de huidige kering te versterken.

De middelen daarvoor zijn beschikbaar. De huidige kering in Arcen versterken leidt tot waterveiligheid maar ook tot 300 ha verlies winterbed en 8 cm opstuwing in de Maas op een kwetsbare locatie van de Maas.

[terug naar overzicht](#)

Arcen - Dijkverlegging: regionale voorzet

2 Systeemmaatregel

De minister heeft het waterschap gevraagd om een dijkverlegging te verkennen.

De dijkverlegging heeft een positief effect van 21 ha en circa 3 cm. De MIRT-meerkosten bedragen circa 18 mln.

[terug naar overzicht](#)

De omgeving vraagt om duidelijkheid.

Mocht de minister kiezen voor de dijkverlegging dan bestaat er in de regio steun voor de variant zoals afgebeeld in kaartbeeld 2, die bestaat uit een dijkverlegging ter hoogte van de brouwerij waarbij de bereikbaarheid tijdens hoogwater is gewaarborgd.

Daarbij vraagt de regio om de door de omgeving aangedragen buitendijkse maatregel Hertogbroek (westelijk van Hertog-Jan) te onderzoeken. Uit een eerste verkenning van Waterschap Limburg blijkt dat deze maatregel zeer effectief is (meer dan 10 cm waterstandsdaling, tenminste 5 keer zoveel als de geul).

De gemeente Venlo roept Rijk en provincie Limburg op om dit onderzoek gezamenlijk te starten en om de waterstandsdaling nu reeds mee te nemen in de maatgevende waterstand.

Arcen - Dijkverlegging: regionale voorzet

3 Systeemmaatregel

Daarnaast biedt de regio aan om deze systeemmaatregel optioneel te versterken door:

- De dijk ook terug te leggen in het aangrenzende beekdal (noordoostelijk van Hertog-Jan). Hiermee wordt nog eens 22 ha winterbed behouden (verdubbeling). Geen MIRT-meerkosten;
- In de planstudie te onderzoeken of de kering aan Maaszijde om het brouwerijcluster nog compacter kan worden aangelegd.

terug naar overzicht

Arcen - Dijkverlegging: regionale voorzet

4 Systeemmaatregel

Dit wil de regio niet

Er is bij ondernemers, bewoners en gemeente Venlo geen enkel draagvlak voor een ruimtelijke reservering op de brouwerij en omgeving. De reservering levert blijvende onzekerheid en beperkingen op voor de aldaar gelegen bedrijven (waarde meer dan 40 mln.) en drie woningen. Bovenal is deze reservering niet logisch omdat het motief voor de reservering, de uitbreidbaarheid met een geul, weinig kansrijk is gebleken.

[terug naar overzicht](#)

Arcen - Dijkverlegging: regionale voorzet

Daarnaast is de economische en toeristisch-recreatieve waarde van het gebied groot met de speciaalbieren-productie van Hertog-Jan en de Proeverij die jaarlijks circa 100.000 bezoekers kent. De brouwerij is hier gevestigd vanwege een ondergrondse breuklijn die voorziet in zeer zuiver grondwater. Het cluster ligt op een iconische plek langs de Maas met bovenregionale betekenis en het zal altijd een belangrijk toeristisch-recreatief-industrieel cluster blijven voor Arcen en omgeving.

[terug naar overzicht](#)

Arcen - Dijkverlegging: regionale voorzet

Maatwerkbescherming doet geen recht aan de blijvende waarde van deze locatie en ook de bereikbaarheid tijdens hoogwater is niet gegarandeerd. De maatregel kent MIRT-meerkosten van 22 mln. Dit is 4 mln meer dan de voorkeursvariant van de regio, terwijl daar geen rivierkundige voordelen tegenover staan (behalve uitbreidbaarheid met een weinig kansrijke geul).

[terug naar overzicht](#)

Arcen - extra informatie

**Verhalen
achter de dijk**

terug naar overzicht

Baarlo - Hout-Blerick: regionale voorzet

Baarlo - Hout-Blerick (resp. gemeente Peel en Maas en gemeente Venlo)

Inleiding

Het huidige beschermingsniveau van dijktraject Baarlo - Hout-Blerick is 1:50 of minder. De te versterken kering is 5.790 meter lang en loopt grofweg van de Hummerenweg (zuid) tot hoge grond Hout-Blerick (noordoost).

De systeemwerkingsmaatregel betreft een dijkverlegging (omcirkeld).

[terug naar overzicht](#)

Baarlo - Hout-Blerick (resp. gemeente Peel en Maas en gemeente Venlo)

In de verkenningen zijn verschillende varianten van de systeemmaatregel onderzocht.

De verkenning levert het volgende beeld op:

- De uitbreidbaarheid met een hoogwatergeul is onderzocht en blijkt niet inpasbaar vanwege geohydrologische effecten, zeer hoge kosten en landschappelijke impact.
- Het gebied is niet leeg: circa 30 woningen in Hout-Blerick en circa 16 woningen en 5 vitale bedrijven in Baarlo-Noord (geschatte waarde meer dan 100 mln).

[terug naar overzicht](#)

Baarlo - Hout-Blerick (resp. gemeente Peel en Maas en gemeente Venlo)

- Er zijn grote verschillen tussen de deelgebieden Baarlo-Noord en Hout-Blerick qua rivierkundige effecten en economische waarde.
- De regio ziet buitendijks aanvullende rivierkundige kansen in de vorm van weerdverlaging met KRW doelen en verwijderen van begroeiing van Romeinenweerd (veel draagvlak).

terug naar overzicht

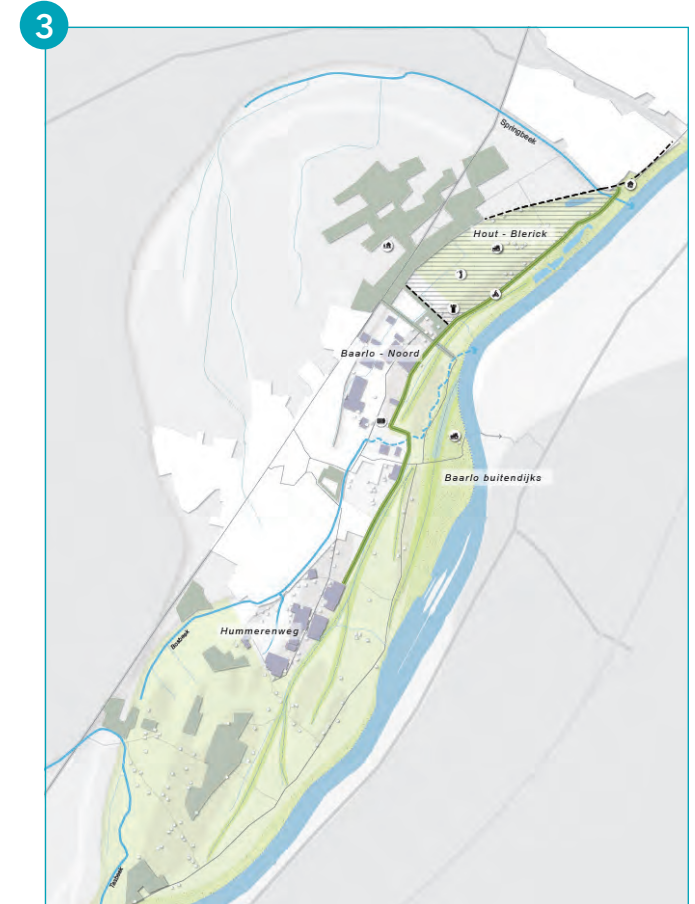
Baarlo - Hout-Blerick - varianten

Huidige onveilige
kering versterken

Systeemmaatregel Hout-Blerick

Huidige kering versterken
met reservering

terug naar overzicht

Baarlo - Hout-Blerick - Dijkverlegging: regionale voorzet

1 Huidige onveilige kering versterken

Het waterschap is gestart met de opdracht om de huidige kering te versterken. De middelen daarvoor zijn beschikbaar.

De huidige kering versterken leidt tot waterveiligheid in het binnendijks gebied maar ook tot 231 ha verlies winterbed en 4,4 cm opstuwung in de Maas.

[terug naar overzicht](#)

2 Systeemmaatregel Hout-Blerick

De minister heeft het waterschap gevraagd om een dijkverlegging te verkennen. De dijkverlegging levert een positief effect van 86 ha en circa 3 cm.

De impact is groot: er komen 30 woningen buitendijks te liggen. De MIRT-meerkosten bedragen circa 19 mln.

[terug naar overzicht](#)

De omgeving vraagt om duidelijkheid.

Mocht de minister kiezen voor een dijkverlegging dan bestaat in de regio steun voor het volgende:

- Een formeel besluit van de minister dat er, op basis van de beschikbare onderzoeksresultaten en een unaniem advies van de stuurgroep Noordelijke Maasvallei, geen hoogwatergeul komt in Baarlo - Hout-Blerick en dat deze uit het Deltaprogramma wordt geschrapt. Dit besluit heeft veel lokaal draagvlak.

- Een dijkverlegging bij Hout-Blerick. Daarbij is het essentieel dat het gebied dat buitendijks komt te liggen (ca. 30 woningen), met rijksmiddelen veilig wordt ingericht. Grofweg zijn daarbij twee opties:
 - Het versterken (en enigszins verhogen) van de voorliggende kering als beschermende collectieve maatregel (zodat de woningen achter deze kering behouden kunnen blijven). Hierbij dienen nadere afspraken te worden gemaakt over eigenaarschap, zorgplicht en beheer van de voorliggende kering.
- of
- Een duurzame gebiedstransitie waarbij de circa 18 laaggelegen woningen (lager dan de huidige kering) op korte termijn een passend aanbod krijgen (hetzij aanpassen, hetzij verwerven, hetzij herplaatsen binnen het gebied).

De geschatte MIRT-kosten van beide opties zijn nagenoeg gelijk maar kennen nog een grote onzekerheid.

- De regio wil de komende maanden in overleg met de betrokkenen bepalen welke optie het meest passend en gewenst is. Voor beide opties geldt dat de regio garanties vraagt op een volledige schadevergoeding (1:1) voor de geleden schade ingeval van overstroming van de voorliggende kering. Tevens dienen de plannen te voorzien in goede evacuateroutes en een maatwerkregeling die ruimte biedt voor kleinschalige particuliere uitbreiding.
- De regio wil -met het Rijk- aanvullende buitendijkse kansen voor rivierverruiming gekoppeld aan KRW-doelen, gemeentelijke ambities, beekherstel (waterschap) en agrarische en recreatieve initiatieven onderzoeken en uitvoeren in een integrale gebiedsontwikkeling, getrokken door de regio.

3 Huidige kering versterken met reservering

Dit wil de regio niet

Bewoners en ondernemers verkeren al meer dan 25 jaar in onzekerheid over de toekomst in hun gebied. Er is daarom bij bewoners en gemeente Venlo en Peel en Maas geen draagvlak voor versterken van de huidige kering met een ruimtelijke reservering op het Hout-Blerickse gebied achter de kering. De reservering levert blijvende onzekerheid en beperkingen op voor de aldaar gelegen circa 30 woningen.

terug naar overzicht

Baarlo - Hout-Blerick - Dijkverlegging: regionale voorzet

In zo mogelijk nog sterkere mate geldt deze weerstand voor een eventuele reservering op het grondgebied in Baarlo. In Baarlo-Noord liggen 16 woningen en vijf vitale bedrijven die samen een geschatte economische waarde vertegenwoordigen van meer dan 100 mln. terwijl een eventuele dijkverlegging hier slechts circa 0,8 cm waterstandsdeling oplevert.

Bovenal zijn deze ruimtelijke reserveringen niet logisch omdat een belangrijk motief voor de reservering, de uitbreidbaarheid met een geul, weg is gevallen indien de minister het met onderzoek onderbouwde advies vanuit regio en Rijkswaterstaat overneemt.

[terug naar overzicht](#)

Baarlo - Hout-Blerick - extra informatie

**Verhalen
achter de dijk**

[terug naar overzicht](#)

Thorn - Wessem: regionale voorzet

Inleiding

Het huidige beschermingsniveau van dijktraject Thorn - Wessem is 1:50 of minder. De te versterken kering is 5.825 meter lang en loopt van België tot de A2. De systeemmaatregel betreft een retentiegebied tussen de kernen Thorn en Wessem (omcirkeld) achter de huidige primaire kering.

[terug naar overzicht](#)

Thorn - Wessem (gemeente Maasgouw)

In de verkenningen zijn verschillende varianten van de systeemmaatregel onderzocht.

De verkenning levert het volgende beeld op:

- Bij optimale retentie is sprake van een effectieve rivierkundige maatregel. De waterveiligheid in het retentiegebied neemt sterk toe ten opzichte van de huidige situatie. In het gebied liggen circa 20 woningen en 6 bedrijven die veel behoefte hebben aan duidelijkheid.
- Thorn en Wessem, beide beschermde stadsgezichten, worden hoogwaterveilig door nieuwe keringen aan te leggen. Deze keringen hebben een forse impact op de ruimtelijke kwaliteit. Daarnaast neemt de kwelproblematiek, die in de huidige situatie al fors is, verder toe.

[terug naar overzicht](#)

Thorn - Wessem - varianten

Huidige onveilige kering versterken

Optimale retentie

terug naar overzicht

1 Huidige onveilige kering versterken

Het waterschap is gestart met de opdracht om de huidige kering te versterken. De middelen daarvoor zijn beschikbaar.

De huidige onveilige kering in Thorn - Wessem versterken leidt tot hoogwaterveiligheid maar ook tot 312 ha verlies winterbed en 2,3 cm opstuwing in de Maas.

[terug naar overzicht](#)

2 Optimale retentie

Daarom heeft de minister het waterschap gevraagd om een retentiegebied te verkennen.

Optimale retentie heeft een positief effect van 255 ha en 1,5-4 cm waterstandsdeling tot aan de Biesbosch.

De MIRT-meerkosten bedragen circa 14 mln.

De impact is groot: er komen circa 20 woningen en 6 bedrijven buitendijks te liggen. Tegelijkertijd neemt de waterveiligheid ook voor deze woningen en bedrijven aanzienlijk toe.

Thorn - Wessem - retentiegebied: regionale voorzet

Gemeente Maasgouw heeft al heel veel gedaan voor de Maas (o.a. Lateraalkanaal West) en gaat in de toekomst nog meer doen (circa 30 voorziene maatregelen vanuit het Deltaprogramma op Maasgouws grondgebied). Het Rijk doet nu weer een beroep op de gemeente. Het beoogde retentiegebied omvat een groot gebied waarin veel wordt gewoond en gewerkt. De aanleg van nieuwe dijken bij Thorn en Wessem heeft ruimtelijke impact en over toename van de kwel maakt de bevolking zich zorgen. In de streek wordt de keuze voor een retentiegebied daarom niet door iedereen met enthousiasme ontvangen. Tegelijkertijd wordt bestuurlijk het belang op nationaal niveau gezien: het retentiegebied levert ontegenzeggelijk een rivierkundige bijdrage voor Limburg en Brabant.

[terug naar overzicht](#)

De omgeving vraagt om duidelijkheid.

Het voorstel vanuit de regio is om, vanwege de impact op omgeving en ruimtelijke kwaliteit, niet te kiezen voor het retentiegebied en dat te doen middels een besluit dat zekerheid biedt aan de mensen in het gebied (o.a. huidige BGR-beperkingen van het gebied af).

Mocht de minister het, gelet op het bovenregionale belang, noodzakelijk vinden om te kiezen voor het (optimale) retentiegebied, dan vindt de gemeente Maasgouw het essentieel om samen met het Rijk en andere betrokken overheden (provincie, waterschap) een impuls te geven aan het gebied. Enerzijds om het gebied klaar te maken voor de retentiefunctie en anderzijds als compensatie voor de aantasting van de huidige ruimtelijke kwaliteit en toename van kwel.

Over maatregelen en middelen dienen nadere concrete afspraken te worden gemaakt tussen Rijk en regio waarbij het o.a. gaat om:

- Een heldere onderbouwing van de standvastheid van de Koningssteendam op de grens tussen België en Nederland (deze is inmiddels beschikbaar en afgestemd met de omgeving);
- Verlegging en herinrichting van de Thornerbeek: draagt bij aan verminderen kwel en fungeert tevens als ruimtelijke kwaliteitsdrager in het gebied (beekherstelprogramma van waterschap);
- Afkoppelen van de Panheelderbeek: draagt bij aan verminderen kwel (beekherstelprogramma);

- Duurzame economische structuurversterking: ondersteunen van beëindigen/ transformeren van functies die niet in een open en extensief agrarisch, recreatief en riviergebonden landschap passen;
- Versterken natuur, cultuurhistorie en routenetwerk;
- Een goede evacuateroute vanuit Wessem, Groeskamp en de Nautische Boulevard.

De gemeente is reeds doende met de betrokken partijen in het gebied (eigenaren, natuurbeheerders en agrariërs) om deze gebiedsontwikkeling vorm te geven (en is bereid daarvoor middelen te reserveren indien samen met andere overheden en partijen tot een gebiedsontwikkeling gekomen kan worden).

Tevens vraagt de regio garanties op een volledige schadevergoeding (1:1) voor de geleden schade ingeval van schade vanwege retentie.

Thorn - Wessem - extra informatie

**Verhalen
achter de dijk**

terug naar overzicht

bijlagen

Dijkversterking

Maaswerken en Hoogwater-
beschermingsprogramma

* Dit dijkgat valt onder het project Lob van Genneep, een samenwerking van Rijk, provincie, waterschappen en gemeenten.

Onze Maas, onze veiligheid

Waterschap Limburg werkt onder dit motto, samen met het Rijk, provincie en gemeenten, aan sterke dijken in heel Limburg. Tegelijkertijd benutten we kansen om het Maasdal aantrekkelijker te maken. Elke plek verdient een oplossing die past bij zijn omgeving. Dat betekent dat we goed luisteren naar die omgeving, maar ook dat we keuzes maken. Want met praten alleen worden onze dijken niet veiliger. Het is goed wonen, werken en ontspannen aan de Maas. En dat houden we graag zo.

 waterschap
limburg

Infographic Dijkversterkingen in kaart

terug naar vorige pagina

Factsheet systeemmaatregelen

vragen?

Contactinformatie

dijkversterking@waterschaplimburg.nl

088-88 90 100

www.waterschaplimburg.nl/dijkversterking